

İslâm Düşünce ve Geleneğinde Kutsiyet, Velâyet, Kerâmet

4 Mart 2017, İSAM Konferans Merkezi, Üsküdar/İstanbul

PROGRAM

Açılış Konferansı: Kur'an ve Sünnet Açısından Velâyet, Kerâmet ve Kutsiyet

Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal (Ankara Üniversitesi)

Birinci Panel:

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Ömer Faruk Harman** (KURAMER)

Tebliğ: **İslam Öncesi Dinlerde Kutsallık Anlayışı**

Prof. Dr. Şinasi Gündüz (İstanbul Üniversitesi)

Müzakere: **Prof. Dr. İsmail Taşpınar** (Marmara Üniversitesi)

Tebliğ: **Velâyet, Kerâmet ve Kutsiyet Telakkisine İtikâdî Mezheplerin Bakışı**

Prof. Dr. Yusuf Şevki Yavuz (KURAMER)

Müzakere: **Prof. Dr. Metin Özdemir** (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

İkinci Panel:

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. Ali Köse** (Marmara Üniversitesi)

Tebliğ: **Tasavvuf ve Tarikatlara Yöneliş Psikolojisi**

Doç. Dr. Muammer Cengil (Hitit Üniversitesi)

Müzakere: **Doç. Dr. Halil Apaydın** (Amasya Üniversitesi)

Tebliğ: **Tasavvufta Velâyet ve Kutsiyet İnancı Etrafında Oluşan Tasavvurlar: Kerâmet, Rabîta, Şefaât, Tevessül ve Ricalü'l-Gayb (Gavs-Kutub-Abdal-Evtâd-Nüceba vb. İnanışları)**

Prof. Dr. Salih Çift (Uludağ Üniversitesi)

Müzakere: **Doç. Dr. Abdullah Kartal** (Uludağ Üniversitesi)

Üçüncü Panel

Oturum Başkanı: **Prof. Dr. M. Saim Yeprem** (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Tebliğ: **Tasavvuftaki, Kutsiyet İnanışlarına Yönelik Geleneksel Eleştiri Literatürü ve Meşruiyet Temelleri (İbn Hazm, Ebu Bekir İbnü'l Arabî, İbnü'l-Cevzî, İbn Teymiyye, İbn Haldun, Birgivî vd.)**

Prof. Dr. Mahmut Ay (Ankara Üniversitesi)

Müzakere: **Prof. Dr. Temel Yeşilyurt** (Erciyes Üniversitesi)

Tebliğ: **Günümüz İslam Dünyasında Kişilere İzafe Edilen Kutsiyet ve Manevî Tasarruf İnanışı Etrafında Şekillenen Din Anlayışına Genel Bir Bakış**

Prof. Dr. İlhami Güler (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

KURAMER'in düzenlediği "*İslam Düşünce ve Geleneğinde Kutsiyet, Velâyet ve Kerâmet*" konulu sempozyum 4 Mart 2017 tarihinde İSAM Konferans Salonu'nda, (Bağlarbaşı-Üsküdar, İstanbul) Türkiye'nin değişik üniversitelerinden 30'u aşkın akademisyenin iştirakiyle gerçekleştirildi. İlmî meseleleri farklı açılardan ve objektif bir şekilde ele alma ilkesiyle hareket eden KURAMER, bu son sempozyumu, İslâm geleneği ve düşünce mirası içerisinde önemli bir yer tutan kutsiyet telakkisi ile mistik kategori ve kavram hiyerarşilerinin çeşitli yönlerden ilmî ve objektif bir bakış açısıyla incelenmesi ve özgürce tartışılması amacıyla düzenlemiştir. Açılış konferansının ardından gün boyu altı tebliğin sunulup tartışıldığı sempozyumda kutsiyet, velâyet ve keramet kavramlarının tarihsel arka planı, bu kavramlar etrafında şekillenen telakkilerin dinî tecrübeye etkileri ve İslâmî ilimlerin farklı disiplinlerince nasıl değerlendirildiği konuları ele alındı. Her bir tebliğ muhtelif ilim dallarına mensup ilim ehline etraflı biçimde müzakere edildi.

Sempozyuma konu olan üç kavramı, İslâm'ın ana kaynakları olan Kur'an ve Sünnet açısından ele alan açılış konferansı, Prof. Dr. İsmail Hakkı Ünal tarafından sunuldu, ardından birinci panele geçildi.

Prof. Ömer Faruk Harman'ın başkanlık ettiği birinci panelin "*İslam Öncesi Dinlerde Kutsallık Anlayışı*" başlıklı ilk tebliği Prof. Dr. Şinasi Gündüz tarafından sunuldu. İslâmî dönemde çok farklı tezahürleri görülen kutsiyet telakkisinin doğru analiz edilebilmesi için önemli bir zemin oluşturan bu tebliğde "kutsal" kavramı; kutsalın zaman, mekan ve insanda tezahürü; İslâm öncesindeki dinî geleneklerde kutsal ve kutsallık anlayışı ele alındı. Prof. Dr. İsmail Taşpınar müzakereci olarak tebliği değerlendirdi.

"*Velâyet, Kerâmet ve Kutsiyet Telakkisine İtikadî Mezheplerin Bakışı*" başlıklı ikinci tebliğ Prof. Dr. Yusuf Şevki Yavuz tarafından sunuldu. Kur'an'da geçen "veli", "evliyâ" ve Sünnet'te yer alan "keramet" tabirlerinin kavramsallaşmasını ve bu kavramlar etrafında şekillenen tasavvurları İbâdiyye, Mutezile, Şia, Sûfiyye ve Ehl-i Sünnet bağlamında ele alan Yavuz, sözkonusu kavramların, farklı itikadî mezheplere mensup âlimler tarafından nasıl anlaşıldığını inceleyip, dinî metinler açısından değerlendirdi. Prof. Dr. Metin Özdemir tebliği müzakere etti.

Öğleden sonraki ikinci panele Prof. Dr. Ali Köse başkanlık etti. Oturumun ilk tebliği Doç. Dr. Muammer Cengil tarafından sunuldu. “*Tasavvuf ve Tarikatlere Yönelme Psikolojisi*” konulu tebliğde, kişiyi tasavvufi yaşantıya yönelten etkenler üzerinde duruldu ve geçmiştekinden farklı olarak günümüzde şehirleşme ve modern hayatın etkisiyle yalnızlaşan ve yabancılaşan bireyin anlam arayışının tasavvufa yönelmedeki etkisi vurgulandı. Tasavvufi yaşantıya yönelmede tesiri olan diğer hususların psikolojik tahlilleri yapıldı. Tebliği Doç. Dr. Halil Apaydın müzakere etti.

Bu oturumun ikinci tebliği, “*Tasavvufta velâyet ve kutsiyet inancı etrafında oluşan Tasavvurlar*” bağlamında “*kerâmet, râbita, şefaât, tevessül, ricâlü'l-gayb*” gibi kavramlar hakkında idi. Prof. Dr. Salih Çift, tebliğinde bu kavramlar bağlamında ele alınan meselelerin doğru tespit ve tahlilini yapabilmek için bazı hususların netleştirilmesi gerektiğine dikkat çekti. Sufî ve tasavvuf hakkında konuşulurken “hangi suffi?” sorusuyla hareket edilmesinin önemini vurgulayıp, tasavvufun geçirdiği tarihi merhalelerin göz önünde bulundurulmasının gerektiğini dile getirdi. Prof. Dr. Abdullah Kartal tebliği müzakere etti.

Sempozyumun son panelini Prof. Dr. Sâim Yeprem yönetti. Panelin ilk tebliği “*Tasavvuftaki Kutsiyet İnanışlarına Yönelik Geleneksel Eleştiri Literatürü ve Meşruiyet Temelleri*” başlığını taşıyordu. Tebliğde İbn Hazm, Ebu Bekir İbnü'l-Arabi, İbnü'l-Cevzî, İbn Teymiyye, İbn Haldun, Birgivî gibi âlimlerin kutsiyet, velâyet ve kerâmet eksenindeki görüşleri ele alındı. Prof. Dr. Mahmut Ay, bireysel dinî ve ahlakî duyarlılık ile irfanî metafizik/mistisizm arasındaki ontolojik ve epistemolojik farklılıklara dikkat çekerek başladığı tebliğinde, tasavvuf ile ilgili meşruiyet tartışmalarını değerlendirdi. Sufî değerler sistemini oluşturan temel paradigmalardan inşası ve bu metafizik öğelerin dinsel forma dönüştürülmesi noktasında uydurma hadis kullanma, dinin temel kaynaklarına gelişigüzel referansta bulunma gibi gayretler olduğuna dikkat çekti. Sûfî tecrübe ve buna bağlı olarak ortaya çıkan literatürün dinî ilimler kategorisine sokulmaması, felsefe, edebiyat ve psikoloji perspektifinden değerlendirilmesi gerektiği yönünde görüşlerini beyan etti. Bu tebliği Prof. Dr. Temel Yeşilyurt müzakere etti.

Sempozyumun son tebliği Prof. Dr. İlhami Güler tarafından sunuldu. Güler, “*Günümüz Dünyasında Kişilere İzafe Edilen Kutsiyet ve Manevî Tasarruf İnanışı Etrafında Şekillenen Din Anlayışına Genel Bir Bakış*” başlıklı tebliğinde, tasavvufla ilgili bazı kavram ve inanışları, özellikle İbn Arabî çizgisinde gelişen tasavvufî düşünceyi kelimelerin ilminin ilkeleri açısından değerlendirdi.

KURAMER'in bu tür toplantılardan beklentisi, herhangi bir fikrin kamuoyuna tek bir bakış açısıyla empoze edilmesi veya kişi ve grupları hedef alan değerlendirmelerin yapılması değil; bilgi ve fikirlerin paylaşılması ve müzakere edilmesi, muhtelif ilim dallarındaki uzmanların kendi görüşlerini özgürce ifade etmelerine fırsat verilmesidir. Sempozyumda bu hedef büyük ölçüde gerçekleşmiştir. Sempozyumda sunulan tebliğ ve yapılan müzakereler, ayrıca Anadolu'nun değişik İlâhiyât fakültelerinden özel olarak davet edilen genç akademisyenlerce de değerlendirilmiş, yeni katkılar yapılmıştır. Daha öncekilerde olduğu gibi, bu sempozyumda ortaya konulan tebliğ, müzakere ve diğer bütün ilmî katkılar en kısa zamanda yayımlanacaktır. Bu sempozyum sırasında ayrıca KURAMER Yayın ve Araştırma Ödülleri tevdi edildi. *Erken Dönem Mekke Sûrelerinin Tahlili* isimli çalışmasıyla Yrd. Doç. Dr. Hadiye Ünsal; *Kur'an'ın Anlamında Bağlamın Rolü* çalışmasıyla Yrd. Doç. Dr. Fatih Tiyek ve *İmâm-ı Âzam Ebû*

Hanîfe'nin Kur'an Anlayışı konulu doktora çalışmasıyla Yrd. Doç. Dr. Fatih Tok, Kur'an merkezli akademik ve ilmî yayın/araştırmaları teşvik amacıyla verilen ödüllerin sahipleri oldular.